

Jaroslav Sadílek:
BORY, HISTORICKÝ VÝVOJ
STAVEBNÍCH PAMÁTEK
A OSÍDLNÍ OBCE

Autor v této práci popisuje nejstarší minulost Horních a Dolních Borů, dále jejich historii v období středověku, pak v 16. století, na počátku a v průběhu 17. století a vývoj obojích Borů v 18. a 19. století. Samostatně se zabývá kostely, rychtami, mlýny a zaniklými vesnicemi na území Horních a Dolních Borů a v jejich okolí. Obsahuje 3 soupisy domů a jejich obyvatel. Samostatná kapitola zjišťuje vznik a nejstarší dějiny Cyrilova. Poznátka uvedená v práci upřesňuje, rozšiřují nebo i mění stávající informace o našich obcích. Poznátka autor čerpal studiem archivů a literatury a jsou v práci nejen uvedeny, ale často doslovně citovány. Práce o více jak 100 stranách formátu A4 je zakončena souborem historických map obcí a jejich částí, včetně fotografií nejstarších listin, pečeti a staveb.

Je překvapující, že i u tak malých obcí, jakými byly ve svých počátcích ty naše, existovaly velmi složité vztahy. Není snadné se v nich orientovat a pochopit vazby, které často měly zásadní vliv na jejich další osud. Zjišťujeme, že naše obce vznikly o mnoho let dříve, než jsou první písemné odkazy na ně. Dozvíme se, že vsi byly založeny v jiné krajině, než si obvykle představujeme, že jich bylo v okolí několik a udržely se jen ty, které ležely u významné stezky vedoucí z Bohdalova přes Radostín do Křižanova. Bez povšimnutí čtenáře jistě nezůstane autorův názor na daleko větší význam rychty v Dolních Borech a mnoho dalších.

Autor s využitím nejnovějších vědeckých poznatků a se znalostí historických souvislostí, svou prací významně přispěl k rozšíření poznání našich obcí. Snad se v budoucnu najdou další historické prameny, jimiž by se některé nejasnosti mohly upřesnit. Práce je napsána kultivovaně s použitím bohaté slovní zásoby. Přes svou odbornost je snadno srozumitelná a může být poutavým čtením pro široký okruh čtenářů. Kromě poznání historie místa kde žijí, jim text poskytne mnoho dalších informací, díky jimž se mohou snadněji vyznat i v dějinách našeho státu.

Práce podstatně rozšiřuje a upřesňuje dosud zpracované materiály o obci a spolu s nedávnými archeologickými výzkumy, knihou o minerálech a probíhajícími aktivitami v oblasti národopisu, skládá nový obraz Borů. Nadále již nelze jinak, než brát v potaz zde zveřejněné poznatky a začít je využívat.

Publikace, jejíž vypracování zajistila obec Bory s podporou Kraje Vysočina v rámci projektu Agendy 21 „Společně hledáme své kořeny“ v roce 2013, je k zapůjčení v obecní knihovně.

Jako ukázkou z práce jsme vybrali kapitolu o Cyrilově. Na ni si snadno uvědomíme význam zkoumání historie odborníkem, protože upřesňuje nejen dobu vzniku osady, ale vykládá i důvod a způsob jejího založení. Je to i proto, že z důvodu menšího rozsahu tuto kapitolu můžeme otisknout do zpravodaje celou, včetně obrazové přílohy. Pokud bude zájem čtenářů, mohly by zde být uveřejněny i další ukázky o historii Borů.

Pavel Kříž

Vznik a nejstarší dějiny Cyrilova

Kromě Horních a Dolních Borů tvoří území dnešní vsi také izolovaná kolonie, nazývaná Cyrilov. Nachází se v polním terénu v jihovýchodní části katastrálního území Horních Borů při bývalé cestě k Dobré Vodě. Vzhledem ke svému pozdnímu vzniku jsou dějiny Cyrilova doloženy jen několika málo zmínkami. Více pozornosti nebylo začátkům této osady věnováno ani v dosavadní literatuře. Publikované zmínky a předpoklady jsou značně nevyrovnané a nepřilíh věrohodné. Týká se to především názoru na původ kolonie. Podle zdejšího obvyklého zdroje, kterým je

historický místopis velkomeziříčského soudního okresu od Augustina Kratochvíla, vznikl Cyrilov roku 1784 „na místě vrchnostenského dvora“. Ovšem žádný z dostupných pramenů v těchto místech dvůr nepřipomíná, ani soupis panských dvorů z poloviny 18. století takový neuvádí. Roku 1750 je vyhotovena tzv. dominikální fase pro křižanovské panství, shrnující přehled výrobních a zemědělských objektů s jejich produktivitou a výnosy. Při Křižanově tehdy existoval soubor sedmi vrchnostenských dvorů, kromě dvora u zámku ještě dvory Jakubovický, ve Skleném, dvůr Suk (dnešní Laštovičky) a dvory v Dobré Vodě, Ořechově a Kadolci, o které byl potenciál křižanovského panství rozšířen před koncem 17. století připojením sousedních statků Nového Ořechova a Dobré Vody. V místech dnešního Cyrilova se žádný dvůr ani jiný hospodářský objekt nepřipomíná. Co zapříčinilo vznik kolonie Cyrilova v těchto místech, tak zřejmě zůstane trvale záhadou.

Nelze přitom vyloučit, že počátky Cyrilova nejsou spojeny ani tak s parcelací samotného dvora, ale s dílčím rozdělením půdy jiného blízkého vrchnostenského dvora ještě před jeho vlastním zrušením. Podobný proces můžeme sledovat například na pernštejnském panství, kde byla od Janovického dvora (dnešní Pernštejnské Janovice u Věžné) v době kolem poloviny 18. století oddělena část půdy, na jejíž ploše vzniká dvojice kolonií Josefov a Suché Louky. Dvůr sám byl v rámci josefínských reforem v polovině osmdesátých let 18. století v plném rozsahu zrušen rozparcelován. Pokud by bylo možno tento model aplikovat v případě vzniku Cyrilova, byl by založen na pozemcích dvora v Dobré Vodě, který je ze všech křižanovských hospodářských center této lokality nejbližší. Konkrétní materiály však k tomuto případnému činu nemáme.

Stejně jako neodpovídá vlastní proces vzniku vsi, uváděný Kratochvílovým místopisem, není správné ani datum jejího vzniku. To je kládno do roku 1784. Ovšem nejstarší písemné doklady, získané především podrobným rozbořením matričních zápisů, kladou nejstarší zprávy o Cyrilově již do závěru roku 1780. Tehdy, 13. listopadu, se žení jistý Jakub Koláček, syn zemřelého Vojtěcha Koláčka ze Skleného, s Barborou Kmentovou z Borů. Jako bydliště Jakuba Koláčka je latinským zápisem v matrikách určena ves „Cerhovii“ čp. 7. Krátce poté, dne 20. listopadu, si dobrovodského sedláka Josefa Tetaura bere Terezie Pivcová, dcera Floriana Pivce, sedláka z „Crhova“. Tak totiž zněl v prvních dokladech název Cyrilova, vycházející ze shody osobních jmen Crha a Cyril. V dalších letech se výčet dokladů existence Cyrilova v matrikách okolních farností nadešel mnohdy.

K určení přesného data vzniku této drobné vsi nepomohou ani jinak velice významné katastrální operáty. Ponejprv se v tomto druhu pramene vyskytuje Cyrilov v roce 1786. V josefínském katastru je zahrnut pod katastrální území Horních Borů jako jedna z jeho základních tratí. Tehdy se zde nacházelo dvanáct usedlostí, tvořících základní rozvrh osady: Franc Čech čp. 1, Florián Trnka čp. 2, Florián Sláma čp. 3, Václav Pospíchal čp. 4, Jiří Štipák čp. 5, Franc Babák čp. 6, Jakub Koláček čp. 7, Josef Jebavej čp. 8, Ondřej Doležal čp. 9, Sebastián Tuček čp. 10, Jakub Kubeš čp. 11 a Anton Hromek čp. 12. Všichni osedlí jsou tehdy uvedeni jako „domkáři s pozemky“. Rozsah jejich půdy byl však zanedbatelný, pohyboval se v dolní hranici běžných podsedků.

V předchozím katastru je název vsi uveden v podobě „Czierhof“ nebo „Czirhof“. ve shodě se soudobými matričními záznamy tak znělo nejstarší jméno kolonie skutečně Crhov. Do dnešní podoby se proměnilo teprve později.

Známe-li první doklady o Cyrilově z roku 1780, muselo k založení osady dojít teprve krátce před tímto datem. V roce 1775 v urbaniální fazi křižanovského panství se zmínka o Cyrilově dosud nenachází. V případě, že byla obec založena na panských pozemcích, mohly být tehdejší usedlosti počítány mezi

vrchnostenské realie a jako takové nenašly místo v tomto katastru. Ovšem první zmínka o vsi odkazuje na původ majitele usedlosti čp. 7 ze Skleného. Z toho by bylo možno uvažovat o jeho příchodu do nové kolonie teprve nedlouho před touto zmínkou. Prozatím, dokud nebudou nalezeny další podklady, musíme předpokládat založení Cyrilova krátce před rokem 1780, zřejmě v průběhu druhé poloviny sedmdesátých let 18. století.

Prvotní jádro Cyrilova bylo založeno v podobě krátké dvouřadé zástavby, orientované kolmo k probíhající komunikaci z Jívoví k Horním Borům. Vlastní domky po šesti v jedné řadě byly vázány na spojku, směřující k Radenicím. Tato jednoduchá struktura byla v dalších letech rozšířena o další drobné domkářské usedlosti. Do roku 1820 vzniklo nově pět dalších domků čp. 13 až 17. V tehdejšímu katastru je zástavba Cyrilova rozvržena na selské usedlosti a domky. První skupinu tvoří staré jádro vesničky s domy čp. 1 až 12, druhou pak nové chalupy. Celkově tak Cyrilov na počátku 19. století vypadal takto: Martin Čech čp. 1, Franc Trnka čp. 2, Jan Sláma čp. 3, Jakub Čech čp. 4, Franc Štípek čp. 5, Anton Čech čp. 6, Jakub Tuček čp. 7, Franc Sláma čp. 8, vdova Holánková čp. 9, Franc Klusáček čp. 10, Václav Sláma čp. 11, Franc Doležal čp. 12, Jiří Trnka čp. 13, Jakub Kubeš čp. 14, Martin Babák čp. 15, Petr Novák čp. 16 a Jakub Svoboda čp. 17.

Nově zřízené domky byly vystavěny již bez jakéhokoliv urbanistického záměru a cílené kompozice. Nacházely se převážně v okrajových částech starého jádra, především při jeho jižním a severním konci, a poté při příjezdových komunikacích. V roce 1820 je již tato osada nazvána současným jménem Cyrilov. Katastrální operáty, které její podobu a rozsah přibližují, ji evidují samostatně, nezávisle na Horních Borech. Stejný postup je doložen také o patnáct let později, v roce 1835. Během této doby narostl rozsah Cyrilova pouze o dva domky čp. 18 a 19. Z

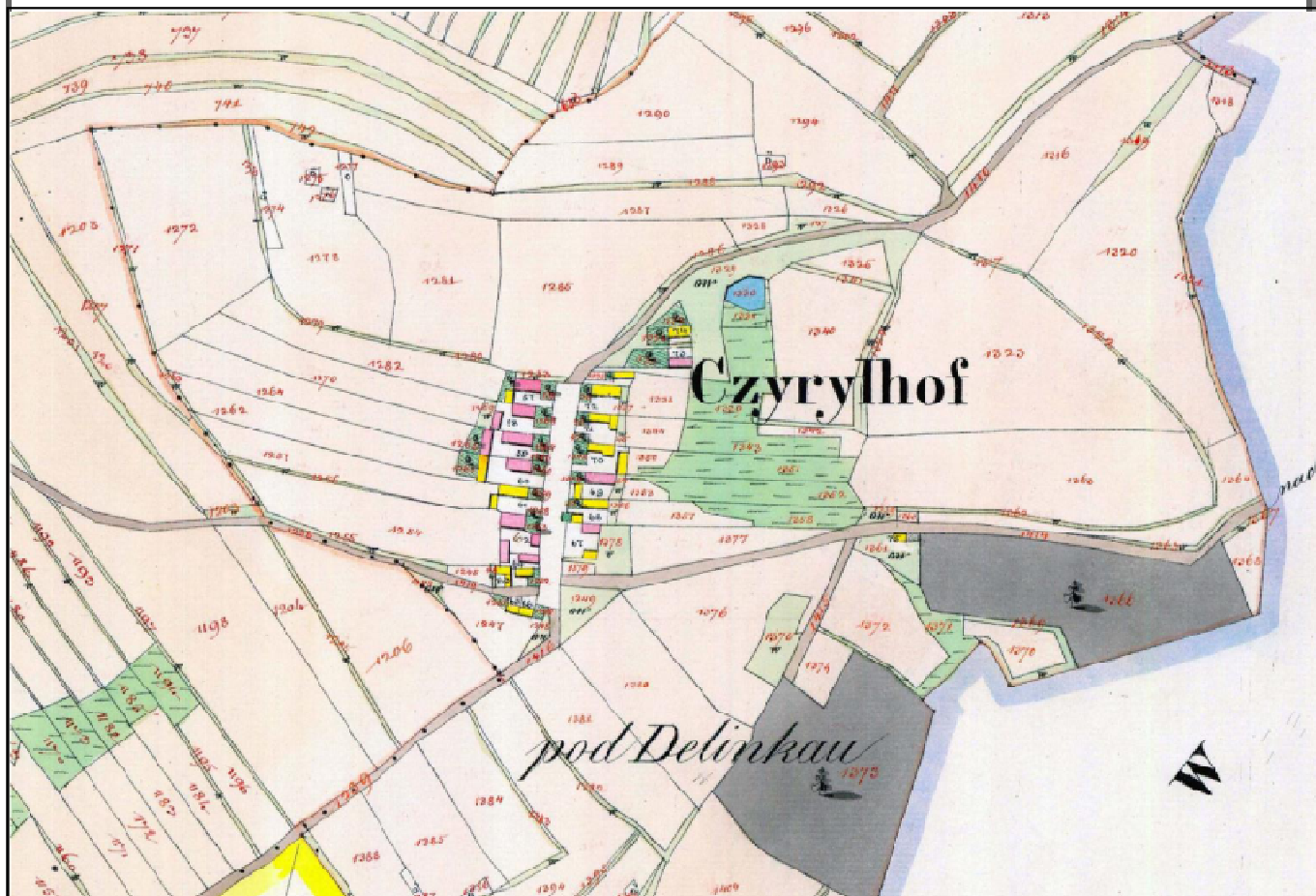
nich první byl obecní chalupou, vystavěnou v režii obce Horních Borů. Z toho je zřejmé, že i tehdy přes dílčí izolaci Cyrilova na sousední vesnici nadále trvala vazba k Horním Borům, především ve správní poloze. Takto vypadal Cyrilov roku 1835: Petr Čech čp. 1, Franc Trnka čp. 2, Dominik Sláma čp. 3, Jakub Čech čp. 4, Tomáš Štípek čp. 5, Anton Čermák čp. 6, Jan Tuček čp. 7, Martin Sláma čp. 8, Bartl Holánek čp. 9, Tomáš Klusáček čp. 10, Franc Hromek čp. 11, Franc Sláma čp. 12, Jan Pospíšil čp. 13, Josef Bojanovský čp. 14, Martin Babák čp. 15, Karel Kravka čp. 16, Jakub Svoboda čp. 17, Horní Bory, obecní domek čp. 18 a Václav Sláma čp. 19.

Příslušné katastrální mapy, které jsou běžnou součástí katastrálních operátů z dvacátých a třicátých let 19. století, zachycují věrohodně podobu naší vesničky i ve směru stavební povahy jednotlivých domů. Je zajímavé, že při srovnání s vlastními Bory je zástavba Cyrilova ve velké míře řešena jako zděná. Zděné objekty se zde neomezují pouze na obytné stavby, ale shodně jsou budovány také i hospodářské části domů. Zděný charakter zástavby se uplatňuje především v západní řadě domů, a poté v jižní polovině východní řady. Její severní díl užívá výlučně dřevěné konstrukce. Zda je toto rozvržení náhodné, nebo je důsledkem procesu vlastního vysazení vsi, nevíme.

V této době dochází k částečnému vyčlenění Cyrilova z hornoborského katastrálního území. Tento proces je patrný na zmíněných katastrálních mapách, případně na soudobé indikační skice, kde je území Cyrilova zveřejněno zcela samostatně jako izolovaná enkláva Horních Borů. Tento proces však nebyl v plné míře dořešen, později se Cyrilov opět stává nedílnou součástí Horních Borů, kam náležel v budoucnu nejen katastrálně, ale i politickou správou.

Detail kolonie Cyrilova.

Mapa stabilního katastru Horních Borů z roku 1835.



JAK SE JMENUJEME?

Četnost jmen v naší obci ke konci roku 2014



1 x - Adolf, Adriana, Andrea, Bára, Barbora, Bedřich, Ben, Berenika, Blažena, Bohuslav, Bořivoj, Ctibor, Čeněk, Denisa, Dita, Dominik, Drahoslava, Emma, Erika, Františka, Gustav, Irena, Iveta, Ivo, Jaromír, Jindřich, Jindřiška, Judita, Kamil, Kamila, Klára, Kristina,

Kristýna, Květoslav, Ladislava, Laura, Margita, Mária, Mariana, Matyáš, Miloslav, Miluše, Miriam, Oldřiška, Otakar, Patrik, Pavlína, Radim, Roman, Rosemarie, Sabina, Sofie, Stanislava, Terezie, Tomáš Jan, Vlasta, Zdenek a Živa.

2 x - Adam, Aloisie, Alžběta, Aneta, Bohumila, Danilea, Ema, Emil, Gabriela, Květa, Leona, Lubomír, Ludvík, Marta, Milena, Miloš, Monika, Nela, Radka, Radomil, Renata, Romana, Šárka, Štěpán a Vítězslav.

3 x - Aleš, Dagmar, Daniel, Iva, Ivana, Ivona, Karolína, Marcela, Matěj, Milada, Natálie, Nikol, Nikola, Olga, Simona a Vlastimil.

4 x - Adéla, Blanka, Bohuslava, Božena, Eva, Helena, Jarmila, Květoslava, Libuše, Luboš, Luděk, Martina, Michaela, Miroslava, Pavla, Věra a Vladimíra.

5 x - Dana, Eliška, Filip, Jiřina, Ladislav, Libor, Oldřich, Václav a Vojtěch.

6 x - David, Hana, Jaroslava, Lucie, Radek a Veronika.

7 x - Kateřina, Markéta a Ondřej.

8 x - Anna, Antonín, Jaroslav, Petra, Růžena a Tereza.

9 x - Alena, Jakub, Karel, Lenka, Zdeňka a Zuzana.

10 x - Jitka. 11 x - Michal. 12 x - Anežka a Lukáš. 13 x - Ludmila, Milan a Miroslav. 14 x - Martin, Stanislav, Tomáš a Zdeněk. 15 x - Petr. 19 x - František. 20 x - Josef a Vladimír. 25 x - Jiří a Pavel. 26 x - Jan. 27 x - Jana. 47 x - Marie.

Co je křestní jméno?

Na co je vlastně jméno? Křestní jména společně s příjmením slouží k základní identifikaci osob. V rodině, kde mají obvykle všichni stejné příjmení, slouží k rychlému rozpoznávání členů a v případě, že jsou potomci pojmenováni po rodičích, používá se dodatek mladší/starší, malý/velký apod. Zatímco příjmení je dědičné, jméno každému určují rodiče. Protože bylo dáno dítěti při křtu, vžil se výraz křestní jméno nebo moderněji rodné jméno, neboť je dítě získalo po porodu.

Význam křestních jmen

Když budeme pátrat po prvotním významu, zjistíme, že původně jména označovala nějakou vlastnost pojmenovaného, jeho práci, ukazovala na náboženské přesvědčení nebo připomínala významný čin dotyčného. Skládala se ze slov se skutečným významem podobně, jako to známe u indiánských jmen, třeba Sedící býk. Postupným zkracováním a komolením se původní význam zastřel, například dívčí jméno Božena původně znělo Bohem obdařená. Ještě dnes se rodiče rozhodují podle významu, mnohem častěji ale hraje roli, jak jméno zní nebo které je právě v módě.

Četnost příjmení v naší obci ke konci roku 2014

1 x - Ambrož, Ambrožová, Balák, Baláková, Blahová, Blažek, Blažková, Boháčová, Brodská, Cahová, Dobiášová, Dočekal, Doležal, Domská, Domský, Dufek, Feiková, Fousková, Glosová, Grycz, Hašková, Havlíček, Havlíčková, Havliš, Havlišová, Házová, Hažmuka, Hažmuková, Hlavačka, Hlavačková, Hromas, Hromasová, Chrást, Chrástová, Chylik, Chyliková, Chytrá, Jahodová, Janáková, Kabrda, Kadlec, Karafiátová, Knoll, Knorek, Knorková, Komzák, Kopecká, Kotrba, Kotrbová, Kovářová, Kozmonová, Kresanová, Kropáček, Kropáčková, Kvitková, Lisa, Lisová, Macek, Maděříč, Maružánová, Mička, Mikulášková, Mrázek, Mrázková, Necid, Necidová, Nedoma, Ondráčková, Pánek, Pánková, Pavlišová, Pelánek, Pelánková, Podrazká, Pokorná, Příbylová, Příhoda, Roušová, Řehoř, Řehořová, Sedlák, Slonek, Smaženka, Smejkal, Sojková, Stupavská, Stupavský, Sýkora, Sýkorová, Šebek, Šebková, Šípek,

Štrofová, Šula, Tonarová, Vaculík, Vaverka, Večeřová, Voglová, Zatková, Zmeškal, Zmrhalová a Žáková.

2 x - Böttcher, Brodský, Caha, Coufal, Coufalová, Dočekalová, Frejlich, Frejlichová, Gryczová, Havelka, Hladíková, Holánek, Holánková, Holoubková, Horňák, Inochovský, Jandová, Jurek, Jurková, Kabrdová, Kadlecová, Kameník, Kameníková, Komárek, Kovář, Kozlová, Křehlík, Křehlíková, Lacina, Lysáková, Maděříčová, Maružán, Matýšková, Michek, Ondráček, Pavliš, Podrazký, Rouš, Slavík, Smaženková, Stará, Svoboda, Svobodová, Šabacký, Špačková, Trčová, Vaněk, Vaverková, Večeřa, Vyziblo, Vyziblová, Zatko, Zmeškalová, Zmrhal.

3 x - Doležalová, Dufková, Eliáš, Harvánek, Hašek, Hladík, Holoubek, Homolová, Horká, Inochovská, Janda, Kaštan, Kostečka, Kostečková, Krejčová, Kujal, Mahelová, Mičková, Pipek, Pokorný, Pol, Polová, Příhodová, Sklenář, Slavíková, Starý, Suková, Štěpánek, Štěpánková, Vaňková, Žák.

4 x - Eliášová, Filip, Fňukalová, Harvánek, Havelková, Hlaváč, Kaštanová, Lázníčka, Lysák, Prudek, Sklenář, Sojka, Suk, Toman.

5 x - Hlaváčová, Charvát, Jakubcová, Kujalová, Padalík, Požár, Požárová, Prokop, Špaček, Tomanová, Vávra, Zástěra, Zástěrová.

6 x - Filipová, Homola, Chalupa, Charvátová, Jakubec, Karásek, Kučera, Mahel, Padalíková, Vávra.

7 x - Fňukal, Chalupová, Kříž, Lázníčková, Prokopová, Prudková.

8 x - Kotačková, Marek, Vilišová.

9 x - Kučerová, Novotný, Viliš.

10 x - Březka, Dostálová, Karásková, Křížová.

11 x - Kotačka, Krejčí, Ochrana.

12 x - Březková, Marková, 13 x - Novotná, Ochrana. 16 x - Dvořáková. 17 x - Dvořák. 18 x - Zikmundová. 19 x - Dostál. 21 x - Zikmund.

Příjmení tvoří ve slovní zásobě národa zvláštní skupinu.

Jsou zbavena významu slova, z něhož vznikla, často se od něho liší pravopisně či tvaroslovně (např. Rosypal, Sirovátka, Kafka; Nohavica, Stejskal, Stojaspal apod.). Ustálené označují nositele, jsou dědičná zpravidla po otci, přecházejí na manželku a na dcery (i když se při sňatku snoubenci mohou dohodnout, že si žena ponechá své dosavadní příjmení, popřípadě že ženino příjmení budou používat oba manželé, potažmo jejich děti). Příjmení vznikala postupně, zprvu u šlechticů v podobě přídomku. V českých zemích se objevují od 14. století a rozmach přišel v 15. století. Například v 16. století již příjmení používala většina obyvatel, příjmení však nebylo striktně dědičné. V minulosti docházelo v některých obdobích (zejména po třicetileté válce) nezřídka k tomu, že členové určité rodiny přejímali příjmení podle označení hospodářské usedlosti, na níž se usídlili (např. příjmení Kuchválek podle Kuchvalovského gruntu) a která byla takto pojmenována zpravidla po dřívějších majitelích. Povinné používání příjmení v českých zemích zavedla císařovna Marie Terezie. Tehdy si židé museli zvolit německé příjmení, nebo jim bylo určeno (často složené, jako Hauptvogel, Rothschild, Frühauf apod.). Jména jim byla určována často podle domovního znamení domu, v němž bydleli, nebo jejich místního původu (Tausig - pocházející z Domažlic, německy Taus).

Po druhé světové válce vznikla v rámci snah o degermanizaci jazyka také vlna snah o počestění („odgermanisování“) českých příjmení. Český jazykovědec profesor František Oberpřalčík ve svém spisku „Počestíme svá příjmení“ uvádí, že německé příjmení má asi sedmina obyvatel, přičemž k tomu došlo často „zvlášť vrchnostenských úředníků“, kteří česká příjmení poněmčovali a zapisovali do urbářů apod. v německé podobě (např. příjmení Hrnčíř zapsali jako Tefr, což je zkomolené Töpfer (něm. 'hrnčíř')). Jílek (který šel sám příkladem a německé příjmení Oberpřalčík si roku 1946 změnil podle jména otcevy matky na Jílek) navrhuje čerpat při výběru nového příjmení z historie jmen ženských členů rodiny (manželky, babičky apod.). Změna příjmení byla ulehčena i státem: zatímco změna běžného příjmení stála 125 Kčs, změna německého příjmení stála pouhých 5 Kčs. Wikipedie

Z evidence obecního úřadu zpracoval P. Kříž

O zájezdech KDP



Moravský kras 1987



JESKYNĚ CAVES HÖHLEN ПЕЩЕРА
CZECHOSLOVAKIA 1987



Poděkování.
Členové Klubu dobré pohody děkují paní Blance Křížové za vydařený podzimní zájezd do Želivského kláštera, do Polné a na hrad Lipnice. Při cestě na hrad nám přišlo, ale pak nás nahoře vítalo sluníčko a celý den už bylo hezky. Zájezd se nám moc líbil. Na hradě jsme vzpomínali, že jsme zde byli před 31 roky a už tenkrát pořádali zájezd manželé Křížovi jako ochránci přírody spolu s organizací červeného kříže. Účastníci zájezdu.



desítek uplynulých let jsme navštívili mnoho krásných míst, poznali zajímavé lidi a prožili přitom mnoho pěkného. Popřejme si, aby tomu tak bylo co nejdéle. Bylo by zajímavé se i znovu podívat na místa, kde už jsme dříve byli. Stejně jako byla podstatně rozšířena prohlídková trasa na hradě Lipnice i mnoho dalších míst u nás bylo upraveno a k nim přibýly i památky, které dříve nebyly přístupné. B. Křížová

Polná nás úplně uchvátla a jistě se tam někdy znovu vydáme. A než se tak stane, můžeme si doma upéct vynikající polenské mrkvance.

Recept na tradiční polenské pouťové mrkvánky Marie Vomlelové, která recept a tradici jejich pečení převzala po své babičce, zařadilo do svých sbírek i Národopisné muzeum.

Během pouti, která bývá na svátek patrona města Polná - sv. Liguriáše (13. září) - vždy druhou neděli v září, bývá Polná vyzdobená svazky mrkve, které spatříte na domovních dveřích a průčelích domů. Nechybí všudypřítomná vůně sladkých buchtíček plněných touto neobvyklou zeleninovou nádivkou. Jaké jsou ale kořeny této akce? Najdeme je na začátku 17. století. Když po roce 1620 získal tehdy protestantskou Polnou kardinál František Ditrichštejn, chtěl podpořit a urychlit rekatolizaci a přimlouval se u pražského arcibiskupa o povolení konat v Polné pouť. Arcibiskupská konzistoř pak roku 1627 vydala rozhodnutí o konání pouti k uctění památky Nanebevzetí Panny Marie (15. srpna). První polenská pouť se konala ještě téhož roku a byla velmi prostá. O tři roky později se tu už prodávaly různé sladké i slané pamlsky, konaly se tu také tancovačky a bujaré pitky. Mrkvance ani buchty se tehdy ještě nepekly. Byl by to v té době zajisté nehorázně drahý špás, protože cukr (třtinový) byl tehdy ještě k dostání pouze v lékárnách jako lék. Sladilo se pouze medem.

Sladké dědictví

V polovině 19. století Magdalena Dobromila Rettigová, po jejím vzoru se začalo s pečením plněných kynutých buchet. Repečný

cukr již byl (také díky Napoleonovi) za přijatelnou cenu, takže pečení různých sladkostí už nebylo tak drahé a nic nebránilo jeho rozvoji.

Dodnes mezi sebou polenské hospodyňky, samozřejmě neoficiálně, soutěží o to, či mrkvance jsou nejlepší. Košatou konverzaci spolu s různými variantami receptu na toto zdejší tradiční pečivo najdete na <http://polnet.cz/2011/08/09/peceme-mrkvance/>.

Babiččiny polenské mrkvánky podle paní Vomlelové

Těsto: 1 kg mouky (60 dkg výběrové polohrubé, 40 dkg hladké), 20 dkg másla a 1 lžíce sádla, 20 dkg cukru, 3 žloutky, 5 - 7 dkg kvasnic, sůl, asi 50 celych nebo rozemletých fenyklů, mléko dle potřeby

Náplň: strouhaná mrkev asi 1,5 kg, ¼ kg cukru, 1 vanilkový cukr, 50 celych nebo rozemletých fenyklů. Dusíme na 10 dkg másla 5 - 10 minut. Udušenou mrkev necháme vychladit. Zůstaneli v mrkvi šťáva, po lehkém pomačkání ji slejeme.

Z vykynutého těsta vykrájíme bochánky, které uvnitř naplníme mrkví. Na plech dáváme řídké, aby se bochánky nespekly - podle velikosti plechu 3 až 4 nebo 4 až 5. Podmastíme, pak lehce zmáčkneme, okraje pomastíme, vršek potřeme zbylým bílkem a posypeme celým mákem.

Upečeme a vychladlé mrkvánky potřeme na posypaném vršku přehřátým nebo napul rozpuštěným máslem (aby neztékalo) a hojně posypeme moučkovým cukrem s přimíchaným vanilkovým cukrem.

Z tohoto množství je asi 50 mrkvánků.

B. Křížová



MOP BOBEŠ - PODZIMNÍ PRÁZDNINY + VÁNOČNÍ VÝPRAVA



Rok s rokem se sešel, podzim se přiblížil a s ním i naše tradiční podzimní prázdniny. Je sice málo míst, která jsme ještě nenavštívili, ale ještě se nám podařilo najít něco nového a my se vypravili do krásného lázeňského města, do Luhačovic.

Protože jsme jeli v neděli, spoje tedy nebyly takové, jak bychom si přáli, a tak jsme na místo dorazili až odpoledne. To ale vůbec nevadilo, protože jsme si mohli alespoň s teplými lázeňskými oplatky udělat Tour de léčivý pramen a ochutnat nejednu dobrou vodu. Večer jsme si na našem zámečku, místě, kde jsme byli ubytovaní, udělali obrázky z dýňových semínek, a zahráli si nějaké hry.

V pondělí jsme se vypravili do Baťova města do Zlína, abychom se podívali do tamější ZOO. Podle toho, že jsme v něm



strávili pět hodin, je možné říci, že bylo opravdu úžasné. Myslím, že největší úspěch měla „zátoka rejnoků“, kde jsme si je mohli pohladit, dokonce i na „bradičce“. Avšak nebyli to pouze rejnoci, kteří nás nadchli. Viděli jsme krásné žirafy, obrovské slony a tygra, který žral trávu. Ochutnali jsme etiopské placky a zahráli se kávou z téže země. A protože jsme byli málo unavení, dorazili jsme se v luhačovickém bazénu.

V úterý, v náš poslední den, jsme si zašli načepovat do lahví léčivou vodu a nakoupit domů lázeňské oplatky (čímž jsme málem vykoupili celý obchod), rozloučili se s Luhačovicemi a šli na vlak.

Každý rok před Vánoci se jezdíme podívat na vánoční Brno, letos jsme se rozhodli navštívit vánoční Jihlavu. V pátek odpoledne jsme se šli ve Skleném nad Oslavou, někteří odvážní došli pěšky i v tom hrozném blátě. (Taky jsme se pak báli, že nás nepustí do vlaku. Ostatní děti, které nestihaly, dovezli rodiče. Spokojeně jsme docestovali do Jihlavy. První naše návštěva byla v laser game aréně, kde jsme se pořádně zapotili a dobře si zahráli naši oblíbenou hru. Poté jsme už spěchali na vánoční trhy. Zde bylo vystoupení J. Uhlíře a Z. Svěráka, o kterém jsme vůbec nevěděli. Bylo to milé překvapení, ale zároveň zde bylo spoustu lidí, tak jsme si ani všechny stánky nemohli prohlédnout, což nás trochu mrzelo. Příště vyrazíme opět do Brna a budeme se těšit na trdelník, který jsme v Jihlavě neobjevili.

Lenka Křehlíková



Do tramtárie →



Je název webové stránky Honzy Karáska a jeho kamaráda Zdeňka Stupky. Tihle dva odvážní kluci se vydali na cestu velmi dalekou a velmi dlouhou. Zde uvádíme s laskavým svolením cestovatelů jen pár střípků z jejich blogu, na kterém naleznete mimo textu i mapu jejich cesty a spoustu fotografií.

15.9.2014 Tak nám začal čundr. Jsme na začátku. Sedíme v Praze na letišti a čekáme na první letadlo do tramtárie plni očekávání, co přinesou následující dny.

16.9.2014 Bangkok. Došli řízky od maminek... Po 12ti-hodinovém letu jsme se ocitli v mumraji lidí a aut. Nechceme se tady moc zdržovat a tak za hodinku nasednem na vlak směrem na jih, k moři, na pláži a za potápěním. Volný čas využíváme na pravý thajský oběd ve špinavém bistru u nádraží.

18.9.2014 Bereme trajekt na ostrov Ko Phangan a rázem se ocitáme v ráji. Bělostné pláže jak z prospektů cestovních kanceláří, průzračné moře a azurová obloha. Večer poznáváme bezva lidi v zastoupení Mexika, Izraele a Francie - paráda.

22.11.2014 Tak jsme opět v Manile a čekáme na letadlo směr Taiwan. Před tím jsme se ale byli podívat na rýžových terasách na severu Filipín, kde jsme si vyšlápli na dvoudenní výlet po terasách. Prostředí bylo úžasné, políčka jsou zasazena do příkrých svahů, nádherně tvarovaných, vždy zelených kopců v nadmořské výšce asi 500 m, střídavě se halících do nízkých mraků. Terasy jsou v UNESCO, tak se je snaží udržovat stále stejným způsobem, tak jak to dělají už 2000 let. Příjemnou cestu po strmých stezkách

a úzkých chodničkách na terasách nám nezkalil ani častější dešť. Holt mraky byly na dosah. Devíti hodinovou večerní cestu zpět, plnou serpentýn a výmolů jsme spíš probdělí,

tak jsme se po příjezdu do Manily domluvili s řidičem a došli se v zaparkovaném autobusu. No a příště už snad z Taiwanu.

6.12.2014 A už jsme na Novém Zélandu. Před tím, na Taiwanu jsme jen projeli a prošli nádherná, údolí a úžasné, vysoké hory. Tak pěkná místa bych tady nikdy nečekal. No a teď hledáme v Aucklandu nějaké auto, se kterým bychom se mohli vydat na jižní ostrov. Jsme tady teprve druhý den, tak se zatím rozkoukáváme.

10.12.2014 Máme auto! Nakonec se nám podařilo koupit auto na poslední chvíli na burze v Aucklandu. Až chvíli po ukončení burzy jsme vyzkoušeli dodávku, která se nám docela zamlouvala a neshledali jsme na ní žádné zjevné vady. Díky Honzově neústupnému smlouvání se dostáváme i na slušnou cenu a náš route trip může začít. Oficiální nabytí auta bylo taky jednoduché; s původním majitelem jsme zašli na poštu, 10 min. ve frontě, 2 min. u okýnka, 9\$ poplatek a už jsem držel kartičku se svým jménem a poznávací značkou Lucky - tak jsme překřtili naši Toyota Estimu X, LUCIDA, rok výroby 96. Poslední dva dny jsme demontovali, čistili, opravovali a taky budovali důmyslný systém rozkládacích roštů, který umožňuje jednoduchý pohybem předělat dvojpostel na pohodlnou sedačku. Dřevo potřebné na zbudování jsme koupili ve firmě, kde nám ochotní prodavači půjčili i potřebný vercajk a každou chvíli kolem našeho díla, rozloženého na plácku před firmou, obdivně procházeli s poznámkami uznání.

Hodně štěstí! BK



TJ BORY - ŽÁCI 10+1 PODZIM 2014

Letošní novou sezónu jsme odstartovali s novým trenérem panem Kamilem Bulou z Velkého Meziříčí, který se nás ujal během letních prázdnin a tím začaly i naše tréninky. Letos bylo týmů málo, a tak se hraje v jedné polovině sezóny proti každému týmu dvakrát. Rozlosování dopadlo tak, že první zápas jsme odehráli proti Jimramovu, který jsme do teď neznali. O poločase bylo skóre 2:1 pro nás, ale jelikož bylo nepříznivé počasí, zápas se musel přerušit a odehrát ho v týdnu. My se řádně připravili a vyhráli jsme 9:1. Další zápas se odehrál proti týmu se kterým jsme se seznámili už v minulých letech a to byl Víř. Avšak tento rok jsou týmy poskládány jinak, proto jsme nevěděli co od nich máme očekávat. Vše dopadlo dobře s výsledkem 0:5, opět pro nás. Dále jsme odehráli zápasy proti Bohdalovu a Měřínu, které byly opět vítězné a tabulka pro nás vypadala krásně, jelikož jsme byli na 1. místě. Najednou přišel obávaný zápas proti Nové Vsi. I když jsme se velice snažili, podlehli jsme 2:1. To byl poslední zápas prvního kola a vše začalo znova.

Nejdříve proti Měřínu s vítězným výsledkem 12:0. Dále proti Jimramovu, tentokrát s výsledkem 0:5, ale opět pro nás. Příští dva mače jsme odehráli proti Vířu a Bohdalovu, v obou zápasech jsme inkasovali jeden gól, ale i přesto jsme vyhráli a s poměrně vysokým rozdílem. A nakonec nás opět čekala Nová Ves, ale tentokrát na domácím hřišti. Oba týmy byly na tento zápas dobře připraveny. My jsme po pár odehraných minutách dali gól a vedení jsme dlouho drželi. Nicméně Nová Ves ke konci prvního poločasu vyrovnala a vše začalo od znova. V druhém poločase jsme se opět dostali do vedení. Ovšem Nová Ves znovu dorovnala. Bohužel pro nás, byly oba dva inkasované góly velmi nešťastné. Rozhodčí odpískal konec zápasu, který skončil vyrovnaným výsledkem 2:2. Po konci první poloviny sezóny se i tak držíme na prvním místě a dále se připravujeme na další zápasy dvakrát týdně v tělocvičně. A během zimní přípravy budeme jezdit i na různé turnaje.

M. Kaštanová

V současné době se připravujeme na jarní část okresní soutěže star. žáků 2 x týdně trénujeme v tělocvičně a účastí na turnajích. Prvního turnaje jsme se zúčastnili 7.12.2014 v Dolní



Cerekvi, kde jsme skončili na výborném třetím místě. Další nás čeká 28.12. v Osové Bítýšce a potom 24.1.2015 ve Svratce. Nejtěžší turnaj nás čeká 7.2.2015 ve Žďáře, pořádaný OFS Žďár, kde budeme obhajovat vítězství z letošního roku.

Závěr zimní přípravy zakončíme tradičně na třetím ročníku turnaje v Borech pořádaném Tj Bory. Vedoucí družstva Viliš P.


Ples TJ Družstevník Bory
14.2.2015
Kulturní dům Bory

Bohatá tombola

Tenisový turnaj čtyřher BORY 2014



Dne 6.9.2014 proběhlo na hřišti za školou finále tradičního tenisového turnaje čtyřher BORY 2014. Do již pátého ročníku turnaje se přihlásilo pouze 8 dvojic, což bylo nejméně za posledních 5 let. Za dva měsíce bylo odehráno 28 zápasů. O konečné celkové pořadí se hrálo právě v sobotu 6.9. odpoledne

závěrečnými zápasy o třetí místo a finálovým utkáním.

Slunné a teplé počasí přispělo k pěkné atmosféře sobotního odpoledne. Strhující finálový zápas na pět setů potvrdil, že nejen ve Wimbledonu se hraje kvalitní tenis. Na první tři dvojice čekaly poháry a diplomy, všichni hráči obdrželi věčné ceny a vítězové turnaje zvedli nad hlavu kromě pohárů i tradiční pohár sud piva. Po vyhlášení výsledků a předání pohárů byla pro všechny připravena grilovaná kuřata a další občerstvení. Pořadatelé (stolní tenisté Borů) děkují všem hráčům za účast v turnaji, divákům, všem sponzorům, základní škole za půjčení stolů a lavic a paní Jurkové za organizaci hracích termínů na hřišti. Věříme, že i v příštím roce bude dost zájemců o turnaj a že tato tradice bude pokračovat i nadále.

Konečné pořadí:

1. Hlaváč Vladimír, Dostál Petr
2. Březka Vladimír, Chytrý Michal
3. Pokorný Martin, Netolický Michal
4. Chalupa Václav, Chalupa Vojtěch
5. Dvořák Jiří, Burian Pavel
6. Jakubec Petr, Klapal Petr
7. Prudek Luboš st., Prudek Luboš ml.
8. Holánek Pavel, Viliš Pavel

Stolní tenisté Bory

Borský zpravodaj
„Periodický tisk
územního
samosprávného
celku“

Vydává: Obec Bory
594 61 Bory č. 232
IČO 00294055

Registrace:
MK ČR E 18422

**Připravuje redakční
rada:**

**Pavel Kříž
Vladimíra Stará
Jana Vaverková
a Aleš Vávra
pod vedením
Blanky Křížové**

Mob: 6083 12224
E-mail:
bkrizova@bory.cz

Počet výtisků 300

Tisk Obecní úřad Bory

Vyšlo v prosinci 2014

Neprošlo jazykovou úpravou

**Příspěvky do
Zpravodaje,**
vzkazy, informace,
pozvánky, připomínky,
prosím
odevzdejte
v kanceláři
Obecního úřadu,
nebo zasílejte na
e-mailovou adresu:
obecbory@razdva.cz,
nebo
bkrizova@seznam.cz
**Uzávěrka příštího
čísla: 10.2.2015**

**Aktuální
informace o naší
obci najdete na:**
www.bory.cz

POZVÁNKA NA ZIMNÍ SPORTOVNÍ TURNAJE v tělocvičně ZŠ Hany Benešové v Borech

Stalo se už pěknou tradicí, že Základní škola Hany Benešové pořádá **VÁNOČNÍ FLORBALOVÝ TURNAJ** a společně s oddílem Stolního tenisu TJ Družstevník Bory také **SILVESTROVSKÝ TURNAJ VE STOLNÍM TENISU**. Tato tradice nebude porušena ani letos. První z turnajů, tedy florbalový se uskuteční v pondělí 29.12.2014. Podle počtu zúčastněných družstev budou pravděpodobně 2 kategorie a to žáci a žákyně základních škol a studenti a studentky středních škol. Tělocvična bude otevřena od 7,00 hod a předpokládaný konec turnaje je mezi 12,00 - 13,00 hod. Zúčastnit se mohou i ti, kteří nejsou žáky naší školy. Pokud budete chtít startovat, nahlaste účast svého družstva do pátku 26.12.2014 na mailovou adresu: z.jurkova@zsbory.cz

Druhý turnaj, **SILVESTROVSKÝ TURNAJ VE STOLNÍM TENISU**, proběhne hned následující den a to v úterý **30.12.2014** také v tělocvičně ZŠ. Turnaj kategorie **žáků a žen** bude rozehrán v **9,00 hod** (registrace od 8,30 hod). Turnaj kategorie **neregistrovaní muži** začne v 11,00 hod (registrace od 10,30 hod). Turnaj kategorie **registrovaní muži** začne ve 13,00 hod (registrace od 12,30 hod). Občerstvení a ceny jsou připraveny.

Přijďte si všichni protáhnout svoje těla! Srdečně zvou pořadatelé!

Mgr. Zuzana Jurková a František Dufek



V sobotu 6.12.2013 uspořádali volejbaloví nadšenci v Borech

2. ročník Mikulášského volejbalového turnaje. Sešla se celkem 4 družstva: 2 družstva volejbalistů, tedy těch, co si chodí pravidelně 1x týdně zahrát, 1 družstvo hasičů, tedy těch, kteří jsou členy SDH v Borech a 1 družstvo sportovců - fotbalistů. Ten, kdo se přišel podívat, viděl pěkný volejbal - dlouhé výměny, pěkné smeče i obětavé zákroky některých hráčů.



A jak celý Mikulášský turnaj dopadl? Posuďte z výsledků:

1. místo - HASIČI (kapitán O. Zikmund, V. Hlaváč, P. Lázníčka, A. Vávra, L. Křehlíková a L. Novotná)
2. místo - VOLEJBALISTÉ - Tygřiči (kapitán J. Laciina, M. Fňukal, M. Frejlich, T. Brodský, J. Fňukalová, N. Staňková)
3. místo - SPORTOVCI - fotbalisté (kapitán M. Pokorný, J. Dvořák, J. Pól, R. Slavík, T. a Z. Jurkova)
4. místo - VOLEJBALISTÉ (kapitán P. Vávra, M. Letmajer, M. Pól, V. Chalupa, A. Hlaváčová, H. Vávrová a Š. Kotačková)

Na závěr bych chtěla poděkovat všem, kteří se turnaje zúčastnili. Poděkování patří i těm, kteří oslovili sponzory a turnaj uspořádali - Pavlovi a

Jarce Jakubcovým a také sponzorům, kteří věnovali pěkné ceny. Byli to: Vezeko Velké Meziříčí, Uchytíl s.r.o. - Brno, Horácké autodružstvo Velké Meziříčí, Josef Fňukal, Pavel Lázníčka, ISAN Radiátory Blansko a RACCOON Blansko.

Děkujeme a těšíme se na příští 3.ročník !!!

Zuzana Jurková

BENEFIČNÍ TANEČNÍ ZÁBAVA SE SKUPINOU



3.1.2015

Kulturní dům Bory
Srdečně zvou pořadatelé SDH Bory

Po několikaleté přestávce vás opět zveme na:

Ples SRPDŠ
7.2.2015

Kulturní dům Bory
K tanci i poslechu
zahraje skupina
N&S BAND
Bohatá tombola

